

HUSK:

- Oplysninger fra både ansatte og ledelse
- Tag stilling til evt. skriftlige data som fx APV, trivselsmåling, sygefraværstatistik
- Eksempler på opgaver/situationer med høje følelsesmæssige krav
- HFK handler om arbejde, hvor de ansatte har kontakt med borgere og kunder, herunder pårørende, brugere, patienter, indsatte, elever, børn, unge mv.
- Kontakten kan både være direkte og indirekte, fx fysisk, telefonisk, skriftlig eller virtuel

Forekomst af høje følelsesmæssige krav i arbejdet med mennesker

A1 Hvilken type arbejde udfører de ansatte?

- Pleje, omsorg, behandling, pædagogisk arbejde og undervisning, salgs- og servicearbejde, redningsarbejde, kontrol- og myndighedsarbejde, transport af passagerer m.m.

A2 Hvilke arbejdsopgaver løser de ansatte?

- Hvordan ser en typisk arbejdsdag ud?
- Arbejdes der med en særlig metode/tilgang?

A3 Hvad karakteriserer situationen og/eller adfærden hos de borgere/kunder, I arbejder med?

- De kan befinde sig i eller være pårørende til mennesker i alvorlige eller komplekse livsomstændigheder, fx:
  - Mistrivsel, sorg eller akut krise
  - Omsorgssvigt
  - Fysisk eller psykisk sygdom, tilskadekomst eller funktionsnedsættelse
  - Økonomiske vanskeligheder eller sociale problemer
  - Misbrug eller kriminalitet
- De kan have en udfordrende adfærd, fx i form af:
  - Udadreagerende, aggressiv eller grænseoverskridende adfærd
  - Irettesættelser, utilfredshed eller anklager
  - Manipulerende eller appellerende adfærd
  - Adfærd, der kan være svær at forudsige
  - Selvskade eller trusler herom
  - Opmærksomhedskrævende adfærd, forstyrrelser og afbrydelser
  - Hjælpeløshed, tavshed, gråd eller afvisning

A4 Hvad karakteriserer opgaverne i kontakten til borgerne/kunderne?

- Motivere eller hjælpe mennesker med svære problemer
- Støtte mennesker i krise eller sorg (evt. ved dødsfald)
- Ansvar for beslutninger med vidtrækkende konsekvenser for andre menneskers liv
- Overvåge, kontrollere, sætte grænser eller stille krav
- Håndtere klager, vrede, frustration eller utilfredshed

A5 Hvad er karakteren af de høje følelsesmæssige krav?

- Sætte sig ind i, rumme og håndtere andres tænkning, følelser eller adfærd
- Aflæse og forudse handlinger (være på ”forkant” med situationen)
- Håndtere egne tanker eller følelser (afmagt, frustration, utryghed, vrede m.m.)
- Undertrykke negative følelser (vrede, irritation, antipati m.m.)
- Skjule følelser (frygt, bekymringer, ligegyldighed, kedsomhed m.m.)
- Lade som om, at man føler noget, som man egentlig ikke føler (fx smile, optræde høfligt eller vise forståelse eller venlighed uafhængigt af borgerens/kundens adfærd)
- Navigere i dilemmaer (fx at skulle involvere sig uden at involvere sig for lidt eller for meget eller udvise autoritet og myndighed samtidig med forståelse og omsorg)

A6 Omfang af høje følelsesmæssige krav i arbejdet?

- Hvor meget fylder de HFK i det daglige arbejde? - Hvor ofte?
- Hvor længe har de HFK stået på?
- Hvem er udsat for HFK?

A7 Andre påvirkninger i arbejdsmiljøet – øger de risikoen for sikkerhed/sundhed?

- Hvordan viser andre påvirkninger sig i arbejdet?
  - Risiko for vold i arbejdet, stor arbejdsmængde og tidspres, uklare krav eller modstridende krav i arbejdet?
  - Uhensigtsmæssige fysiske rammer – herunder støj?
- Hvordan øger disse påvirkninger risikoen for de ansattes sikkerhed/sundhed?

Forebyggelse af den sundhedsmæssige risiko ved høje følelsesmæssige krav i arbejdet med mennesker

B1 Hvordan sikres hjælp, støtte og sparring?

- Er der i det daglige mulighed for kollegial/ledelsesmæssig hjælp og sparring om konkrete opgaver?
- Hvordan gives støtte og omsorg i særligt vanskelige situationer?
- Får ansatte feedback, ift. hvornår arbejdet er udført godt nok (kvalitet og serviceniveau)?
- Er der regelmæssig eller systematisk mulighed for at efterbearbejde høje følelsesmæssige krav (via supervision, møder m.m.)?
- Kan alle med behov få hjælp, støtte og sparring?
- Virker støtten, sparringen eller supervisionen?

B2 Hvordan sikres oplæring og instruktion?

- Har de ansatte de nødvendige kompetencer til at løse arbejdsopgaverne i relation til arbejdet med mennesker (viden, metoder og erfaring)?
- Har de ansatte viden om den type mennesker, de arbejder med (deres behov, adfærd, udfordringer mv.)?
- Oplæres de ansatte tilstrækkeligt i metoder til at håndtere følelsesmæssige krav (konfliktnedtrappende adfærd, ”den professionelle kontakt” m.m.)?
- Hvordan sikres det, at nyansatte er klædt på til at udføre arbejdet?

B3 Hvordan er arbejdet planlagt og tilrettelagt?

- Informeres borgere/kunder om hvilket service- og kvalitetsniveau, de kan forvente?
- Kan de ansatte få hjælp til prioritering af arbejdsopgaver i det daglige?
- Er der en tydelig og fælles forståelse af arbejdsmetoder (ansatte imellem og ansatte og ledelse imellem)?
- Er der en tydelig og fælles forståelse af niveauet for kvalitet/service i arbejdet?
- Tages der hensyn til de følelsesmæssige krav, når opgaver fordeles?
- Har man tilstrækkeligt med tid til at udføre de opgaver, der knytter sig til kontakten med borgerne eller kunderne?
- Er der passende fysiske rammer (rum til at holde en pause, gennemføre fortrolige/svære samtaler uden forstyrrelser m.m.)?
- Hvor eller hvordan har de ansatte indflydelse på planlægningen og udførelsen af arbejdet?

B4 Hvordan følger virksomheden op på de forebyggende tiltag?

- Virker og vedligeholdes de forebyggende tiltag?
- Benyttes de forebyggende tiltag?

Ved vurdering af, om risikoen er forebygget tilstrækkeligt, skal der lægges vægt på, om der er et match mellem forekomsten og forebyggelsen, således:

- At høje følelsesmæssige krav reduceres mest muligt
- At der er tilstrækkelige og relevante tiltag, der sikrer, at de ansatte kan forberede, varetage og efterbearbejde kontakten

Konsekvenser af HFK

Data kan styrke dokumentationen, men kan undværes i vurderingen af, om risikoen er forebygget tilstrækkeligt.

C1 Arbejdsmæssige konsekvenser

- Konflikter med borgere/kunder
- Negativ kritik eller klager fra borgere/kunder
- Mangel på engagement i arbejdet
- Kynisk tilgang til borgere/kunder
- Overinvolvering i tilgangen til borgere/kunder
- Konflikter/samarbejdsproblemer på arbejdspladsen
- Sygefravær relateret til HFK
- Personaleomsætning relateret til HFK
- Fejl i arbejdet

C2 Personlige konsekvenser

- Søvnproblemer
- Mental eller fysisk udmattelse
- Let til tårer, nedsat humør eller øget irriterabilitet
- Svært ved at slippe tanker om arbejdet uden for arbejde
- I konstant alarmberedskab
- Hukommelsesproblemer eller koncentrationsbesvær
- Afmagt, håbløshed eller skyldfølelse
- Oplevelse af faglig utilstrækkelighed
- Tendens til at isolere sig socialt
- Ligeegyldighed eller følelsesløshed
- Angst, depression eller udbændthed